

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

בפני כבוד השופט אורי גולדקורן

תובע מאיר וקנין

נגד

נתבע מוטי מועלם

פסק דין

1. האם פרסום "פוסטים" בבלוגים ברשת, ובהם תיאור בעל עסק שהפסיד במשפט אזרחי כ"נוכל מפיל בפח לקוחות" מהווה "פרסום לשון הרע"? - זו השאלה העומדת במוקד פסק דין זה. ברקע ניצבת שאלה רחבה יותר, והיא – האם מאפייני הרשת מצדיקים "שינויים מתחייבים" בהחלת דיני לשון הרע באינטרנט?

א. כתב התביעה

2. ביום 29.1.12 הגיש התובע תביעה נגד הנתבע בסך 30,000 ₪ בגין הוצאת לשון הרע. תמצית התביעה הינה כדלקמן: לאחר שביום 3.10.11 ניתן פסק דין בתביעה בגין הפרות חוזה שהגיש הנתבע נגד התובע (להלן – התביעה החוזית), ובזו התקבלה בחלקה תביעת הנתבע, פרסם הנתבע באתרים שונים ברשת ארבעה "פוסטים" (הודעות), בהם תואר התובע, בעל עסק בשם "אנטראקטיב", כ"נוכל מפיל בפח לקוחות". כמו כן פורטו ב"פוסטים" אלו ההפרות שיוחסו לתובע בתביעה החוזית, והוא הוצג כמי שאינו משלם חובותיו. הגולשים הוזהרו מליפול בפח ההבטחות של התובע, אשר תואר כמי שהינו נטול ידע ויכולת לבצע עבודות וכמי שמתנער מאחריות לתוצאות עבודתו. ה"פוסטים" זכו לכמות צופים אדירה ואף לתגובות לא מעטות. הנתבע אף הפיץ ברשת את מכתבו של התובע, בודרש ממנו להסיר את ה"פוסטים", בצירוף הערתו שלו (של הנתבע) כי הוא לא ישקוט על מנת שלא יפלו ברשת קורבנות נוספים. התובע ציין כי לאחר פנייה לאתרים בהם פורסמו ה"פוסטים"

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

הפוגעניים, הם הוסרו מהרשת. לטענת התובע, הפרסומים ברשת על ידי הנתבע
מהווים הוצאת דיבה מתוך כוונה לפגוע בו, וכי הם פגעו במוניטין האישי
שלו במוניטין של המותג "אנטראקטיב" שבבעלותו.

ב. כתב ההגנה

3. הנתבע בכתב הגנתו לא הכחיש את הפרסומים המיוחסים לו בכתב התביעה, אך
טען כי הם כללו אך ורק עובדות והפניה לפסק הדין שניתן בתביעה החוזית,
ומטרתם הייתה להזהיר את הגולשים מהתנהלותו העסקית של התובע. (לדבריו,
"איך הייתי מרגיש עם עצמי אם הייתי שומע שעוד בעל עסק עבר את שעברתי
ואני בחולשתי לא נקפתי אצבע למנוע ממנו נזק שכזה?").

הנתבע ציין כי מצא לנכון לעדכן ב"פוסטים" שפרסם את הקשיים בהם נתקל
במאמציו לגבות מהתובע, באמצעות הליכי הוצאה לפועל, את הסכום שנפסק
לזכותו, והודה כי "יסורי פתיחת תיק ההוצאה לפועל", כלשונו, הם שהניעו
אותו לפרסם את ה"פוסטים".

על אף שפסק הדין מיום 3.10.11 הפך לחלוט, הקדיש הנתבע חלק ניכר מכתב
ההגנה להעלאת טיעונים הקשורים לתביעה החוזית, לרבות כאלו שנדחו בפסק
הדין.

ג. פסק הדין בתביעה החוזית

4. הבנת הרקע לתביעה הנוכחית מחייבת להקדיש מלים אחדות לתביעה החוזית
שהוגשה על ידי הנתבע: הנתבע (כאן) הגיש נגד התובע (כאן) תביעה בבית המשפט
לתביעות קטנות בצפת, שסומנה ת"ק 11-04-39188 ונדונה בפני. בתביעתו טען
הנתבע כי בהסכם שנכרת ביום 24.2.11 בינו לבין התובע, התחייב כלפיו התובע
למתן שירותי פרסום לעסקו (מכירת ציוד בטיחות אש), הן באמצעות דיוור
לרשימת תפוצה של 850,000 נמענים פרטיים ועסקיים והן באמצעות בניית עמוד
ברשת החברתית "פייסבוק". מאחר ולטענת הנתבע, לא עמד התובע בהתחייבותו
החוזית, הוא נדרש להשיב לו את התמורה ששולמה לו בסך 3,248 ₪. בכתב
ההגנה טען התובע כי עמד בכל התחייבויותיו, והפנה לסעיף בהצעת המחיר עליה
חתום הנתבע, ועל פיו אין התובע מתחייב לתוצאות כלשהן ולאיכות הפונים
לנתבע בעקבות מתן שירותי הפרסום.

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

5. ביום 3.10.11 ניתן על ידי פסק הדין בתביעה החוזית. התביעה התקבלה בחלקה, לאחר שנקבע כי התובע לא קיים את אחת מתוך שתי התחייבויותיו החוזיות. באשר להתחייבות לדיוור לרשימת תפוצה של 850,000 נמענים צויין כי התובע לא הציג כל ראיה לפיה בוצע דיוור לכמות זו של נמענים, וכי הוא לא הפריך את טענת הנתבע בדבר אי קיום התחייבותו. באשר להתחייבות החוזית השנייה של התובע, נקבע כי הנתבע בעצמו הודה כי הוקם עמוד ב"פייסבוק", אולם לא הוכיח את טענתו כי בעמוד זה היו "ילדים שאינם אוהדים". לאור זאת, חייבתי את התובע להשיב לנתבע 1,200 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד כריתת ההסכם ולשאת בהוצאות משפט בסך 500 ₪.

ד. עדות התובע

6. התובע הגיש כראיה את צילומי ה"פוסטים" של הנתבע (ת/1) וטען כי הצגתו בהם כ"נוכל" הסבה נזק למוניטין שלו ושל עסקו, שהתבטא בסירוב לקוחות פוטנציאליים להתקשר עמו בעסקאות. כן טען כי תיאורו על ידי הנתבע כשקרן ונוכל וכמי שהפסיד במשפט אינה הולמת את תוכן פסק הדין שניתן בתביעה החוזית, בו הנתבע זכה באופן חלקי בלבד והוא עצמו לא תואר כנוכל. התובע טען כי במטרה לצמצם את הנזק מפרסומי הנתבע, הוא נאלץ לשלם 5,558 ₪ לחברה שפעלה להורדת תוצאות החיפוש השליליות שפרסם אודותיו הנתבע למקומות נמוכים יותר במנוע החיפוש "גוגל".

7. התובע העיד כי ביום 15.1.12 הוא פנה אל הנתבע במכתב דרישה להסרתם של ה"פוסטים" משלושת האתרים בהם הם פורסמו (ת/2), ובעקבות סירובו של הנתבע (במייל - ת/3), הוא פנה אל מנהלי האתרים בדרישה להסרתם. אתר "קידום אתרים בע"מ" נענה והודיע ביום 16.1.12 כי "התוכן הוסר" (מייל ת/5), אתר "אקטיביטק- שיווק וקידום אתרים באינטרנט" ביקש ביום 16.1.12 מהתובע לפרט אילו משפטים כוללים לשון הרע או הוצאת דיבה והבטיח להסירם (מייל ת/7) ואילו אתר "תפוז" הודיע ביום 17.1.12 כי מחק את הקישורים שצוינו בהודעת התובע (ת/6).

ה. עדות הנתבע

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

8. הנתבע שחזר את העובדות שהובילו להגשת התביעה החוזית, טען כי שירותי הפרסום שקיבל מהתובע לא הניבו תוצאה כלשהי והציג צילומים של דף הפייסבוק שהכין עבורו התובע, ובהם תמונות של ילדים (נ/1), על מנת להוכיח את שלא עלה בידו להוכיח בתביעה החוזית.

הנתבע הודה כי פרסם את ה"פוסטים" וטען כי הם משקפים את האמת. הוא עמד על דעתו כי התובע, אשר נטל את כספו בידיעה שלא יקיים את התחייבותו כלפיו, התכוון להפילו בפח ובכך גילה "התנהלות של נוכל", ולפיכך הוא חש חובה להזהיר את הציבור מפניו. בחקירה הנגדית טען הנתבע כי התבטאויותיו ב"פוסטים" אודות התובע כשקרן, נוכל וחסר יכולת ואודות עיקולים בחשבון הבנק שלו, נעשו לאור דברים ששמע מפי פקידת ההוצאה לפועל בדבר היותו של התובע "סרבן תשלום". הנתבע עשה הבחנה בין תיאורו של התובע כ"נוכל" לבין פסק הדין שניתן בתביעה החוזית: "אני לא פרסמתי שהורשעת כנוכל. לדעתי, אתה נוכל, אבל לא הורשעת כנוכל".

ו. ה"פוסטים" שפרסם הנתבע

9. מוצג ת/1 הינו צילום של ה"פוסטים" שפרסם הנתבע באתרים הבאים: "תפוז אנשים - פורומים", "אקטיבי-טק" ו"קידום אתרים בע"מ", וצילום תוצאות החיפוש של המלים "מאיר וקנין אנטראקטיב" (העמוד הראשון והשלישי) במנוע החיפוש "גוגל". מוצג ת/11 הינו צילום "פוסט" נוסף שנכתב לאחר הגשת כתב התביעה ותגובות לו באתר "קידום אתרים בע"מ".

10. הפרסום באתר "תפוז אנשים - פורומים": ב"פוסט" אחד ציין הנתבע כי נפתח תיק הוצאה לפועל נגד התובע "על סירובו / חוסר יכולתו לשלם את החוב", וכי "יש להיזהר מאדם זה ולא להתפתה לשלם לו על שום הבטחה". ה"פוסט" מסתיים במלים: "אני חוזר ומדגיש: היזהרו מנוכל זה!". ב"פוסט" שני תאר הנתבע את גרסתו בתביעה החוזית, וציין: "כמובן שזכיתי בתביעה. עכשיו רק שנותר הוא לרדוף אחרי הכסף דרך הוצאה לפועל כי מן הסתם לא אראה ממנו שקל".

11. הפרסום באתר "אקטיבי-טק" - שיווק וקידום אתרים באינטרנט: הכותרת של "פוסט" זה, היתה בתוכנו ל"פוסט" השני באתר "תפוז אנשים", הינה "אזהרה

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

1 חמורה – מפיל בפח לקוחות". לפוסט זה התקבלו ארבע עשרה תגובות של
2 גולשים.

3
4 12. **הפרסום באתר "קידום אתרים בע"מ"**: לפי מוצג ת/1 - באתר זה הופיעו
5 מספר "פוסטים" של הנתבע ותגובות של גולשים. ב"פוסט" הנושא כותרת
6 "אזהרה חמורה – מפיל בפח לקוחות" מופיע אף קישור לפסק הדין בתביעה
7 החוזית, שפורסם באתר "תקדין". ב"פוסטים" נוספים תאר הנתבע את קשייו
8 בגביית חובו מהנתבע באמצעות הליכי הוצאה לפועל, הדגיש "תזהרו מנוכל זה",
9 דיווח כי למרות שבוצעו עיקולים של חשבון הבנק והרכב של התובע והוקפא
10 חידוש רישיון הנהיגה "כמובן שעד לרגע זה הוא עדיין לא שילם את התשלום
11 הראשון", והבטיח "אמשיך לעדכן לגבי הנוכל הזה בעתיד". במענה לאחד
12 המגיבים, שהזהיר את הנתבע מסגנונו הבוטה ומהוצאת לשון הרע, פרסם הנתבע
13 "פוסט" נוסף בו כתב, בין השאר: "לגבי בוטה .. כשמזהירים מפני נוכל, כדי
14 לעורר את חושי הגועל ממעשיו, אין צורה אחרת אלא להיות בוטה. אין כאן
15 באזהרה נגדו מקום להתייפויות!". **ב"פוסט" נוסף פרסם הנתבע את תוכן**
16 **מכתבו של התובע אליו**, ובו דרישה להסרת "פוסטים" המהווים הוצאת לשון
17 הרע, בצירוף תגובתו: "תגובתי למכתב זה שלא אשקוט על מנת שקורבנות
18 נוספים לא יפלו ברשתו".

19
20 "פוסט" נוסף שפרסם התובע, מוצג ת/11, שכותרתו "אזהרה – נוכל בשם מאיר
21 וקנין חברת אנטראקטיב, מסתיים במלים: "תבעתי אותו וזכיתי. הוא התחמק
22 מתשלום עד שההוצאה לפועל עיקלה לו את החשבון. הנוכל מאיר וקנין גר
23 בצפת. אם תקבלו הצעה ממנו היזהרו לא לשים את כספכם על קרן הצבי – הוא
24 יגיד לכם שהוא כבר 8 שנים משרת אלפי לקוחות. לנוכל הזה אין מה לאכול.
25 הוא גנב, שקרן ורמאי. ראו הוזהרתם".

26
27 13. **תוצאות חיפוש ב"גוגל"**: מתדפיס תוצאות חיפוש במנוע "גוגל" של המלים
28 "מאיר וקנין אנטראקטיב" עולה כי מבין 30 תוצאות חיפוש הראשונות (בשלושת
29 העמודים הראשונים) מופיעים דפי ה"פוסטים" של הנתבע בשלושת האתרים
30 שתוארו לעיל, תחת הכותרת האחידה "אזהרה חמורה – נוכל מפיל בפח
31 לקוחות". שתיים משלוש התוצאות מופיעות בעמוד הראשון של תוצאות
32 החיפוש.

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

ז. ניתוח עוולת לשון הרע

14. ברקע תביעה על פי חוק איסור לשון הרע תשכ"ה - 1965 (להלן – החוק, או – חוק איסור לשון הרע) עומדות שתי זכויות חוקתיות - חופש הביטוי והזכות לשם טוב - הנאבקות ביניהן כאשר פלוני משמיע כלפי אלמוני ביטויים שאינם ערבים לאוזן. בית המשפט העליון קבע כי נקודת האיזון הראויה בין ערכים נוגדים אלו נחתכת על פי משקלם היחסי של ערכים אלו. ברע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.06) (להלן – פרשת בן גביר) קבעה כבוד השופטת פרוקצ'יה כי האיזון מושג כפרי הערכה ערכית - עקרונית תוך יישום הערכה מושגית זו על נסיבותיו המיוחדות של המקרה. היא ציינה כי ערך חופש הביטוי והזכות לשם טוב הם ערכים המצויים באותו מפלס במדרג זכויות האדם, וכי האיזון ביניהם הוא איזון אופקי המניח, כנקודת מוצא, יחסיות ביניהם. באותו פסק דין הזכירה כבוד השופטת ארבל כי שתי החירויות הללו חולקות קורת גג משותפת של הערך החוקתי של כבוד האדם. לעניין העדפת אחת מהזכויות הללו על פני חברתה סבר באותו מקרה כבוד השופט ריבלין (דעת המיעוט), בהסתמכו על פסיקה קודמת, כי בספירה הציבורית יש לייחס לעקרון חופש הביטוי משקל רב יותר במסגרת השיקולים שיש להביא בחשבון לעניין פרשנות ההגנות שבחוק איסור לשון הרע.

בפסקות 73 - 78 בפסק דינו של כבוד השופט ריבלין בפסק דין בע"א 751/10 פלוני נ' דיין - אורבך (פורסם בנבו, 8.2.12) (להלן – פסק דין אילנה דיין) הוא ציין כי חירות הביטוי משתרעת "על כל ביטויי יהא תוכנו אשר יהא, תהא השפעתו אשר תהא, ויהא אופן הבעתו אשר יהא", גם על ביטויים פורנוגרפיים, על ביטויים גזעניים, על ביטויים שיש בהם לשון הרע ואף על ביטויים שקריים, אולם ההגנה עליה איננה מוחלטת. האיזון בינה לבין הערכים המתחרים בה, ובהם ההגנה על שמו הטוב של האחר, הוא פועל יוצא של מעמדה המיוחד של חירות הביטוי. בתחרות שוות משקל תגבר תמיד חירות הביטוי. כבוד השופט עמית, סבר לעומתו, כי יש להיזהר מקביעה א-פריורית לפיה בתחרות שוות משקל תגבר תמיד חירות הביטוי. להשקפתו, לשונו של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו איננה תומכת במסקנה כזו. הוא חזר על שנקבע בפרשת בן גביר, בדבר משקלם היחסי של הערכים הנוגדים כעניין גמיש ותלוי נסיבות בסיטואציה קונקרטית העומדת לבחינה.

15. הפסיקה קבעה את אופן ניתוח העוולה האזרחית של פרסום לשון הרע על פי חלוקה למספר שלבים. חלוקה לארבעה שלבים נקבעה בפסקה 17 לפסק דינה

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

של כבוד השופטת פרוקצ'יה בע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (פורסם בנבו, 4.8.08):

"מהלך הניתוח של טענת הפגיעה בשם הטוב, המולידה עוולה בנזיקין ומזכה בפיצוי, בנוי מארבעה שלבים. ראשית, יש לפרש את הביטוי, בהקשר אובייקטיבי, ולשאוב ממנו את המשמעות העולה ממנו, על פי אמות מידה מקובלות על האדם הסביר. פרשנות זו יש להשעין הן על מובנם הפשוט של דברי הפרסום המפורשים, והן על האמור "בין שורותיו", כפי שמכלול זה עשוי להתקבל ולהתפרש בעיני האדם הסביר (סעיף 3 לחוק). שנית, יש לבחון האם על פי משמעות זו, מהווים הדברים "לשון הרע" על פי סעיף 1 לחוק, והאם אופן אמירתם מהווה "פרסום" כמשמעותו על פי מבחני סעיף 2 לחוק. בשלב שלישי, יש לבחון את תחולת ההגנות השונות על הפרסום, על פי סעיפים 13 עד 15 לחוק, אשר תחולת מי מהן עשויה לשלול את אחריותו של המפרסם לפרסום לשון הרע. גם שלב זה עשוי לכלול רכיב המתייחס לפרשנות הביטוי ולסיווגו, למשל, כביטוי של עובדה או ביטוי של דעה, לשם התאמתו להגנה הרלבנטית. בשלב הרביעי, אם ממלא הפרסום את תנאי שלושת השלבים הקודמים, נבחנת שאלת הסעדים, ובתוכם שאלת הפיצוי הראוי לתובע. על כל ארבעת שלבים אלה חולש עקרון האיזון החוקתי בין הזכות לשם טוב ולפרטיות לבין הזכות לחופש ביטוי...".

חלוקה שונה במקצת נקבעה בפסקה 2 לפסק דינו של כבוד השופט עמית בע"א 8345/08 עו"ד בן נתן נ' מוחמד בכרי (פורסם בנבו, 27.7.11) (להלן – פסק דין מוחמד בכרי):

"בבואנו לדון בתביעת לשון הרע, עלינו לבחון את הדברים על פי תרשים הזרימה הבא: תחילה, יש לבחון אם הביטוי מהווה לשון הרע על פי סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: החוק

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

או חוק איסור לשון הרע). לאחר מכן יש לבחון אם
המדובר בפרסום מותר אשר נהנה מחסינות (סעיף 13
לחוק) או אם עומדת למפרסם הגנת אמת דיברתי או
הגנת תום הלב (סעיפים 14-15 לחוק). משהגענו
למסקנה כי המדובר בלשון הרע שאינה חוסה תחת
כנפי סעיפים 13-15 לחוק, או-אז אומר לנו המחוקק
בסעיף 4 לחוק, כי אם לשון הרע מופנית כנגד ציבור
או חבר בני אדם שאינו תאגיד (להלן: ביטוי שקרי
ציבורי) אזי לא ניתן להגיש תביעה אזרחית בגינה.
ובקיצור, סעיף 4 קובע מניעה דיונית-סטטוטורית
מוחלטת שנקבעה על ידי המחוקק".

תיאור מפורט יותר של השלבים נעשה בפסקה 6 לפסק דינו של כבוד השופט
עמית פסק דין אילנה דיין:

"תרשים הזרימה בתביעת לשון הרע הוא כלהלן:
בשלב הראשון נבחנת השאלה אם הביטוי מהווה לשון
הרע על פי אחת מארבע החלופות בהגדרה על פי סעיף
1 לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום כמשמעותו
בסעיף 2 לחוק. רק אם התשובה חיובית עוברים
לשלב הבא ובוחנים אם הביטוי נהנה מאחת
החסינויות המוחלטות (פרסומים מותרים) הקבועות
בסעיף 13 לחוק. אם נכנס הפרסום לד' אמות אחת
החסינויות – דין התביעה להידחות. אם לא כן, אנו
עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הפרסום מוגן על פי
אמת המידה הקבועה בסעיף 14 לחוק על שתי רגליה
– אמת בפרסום וענין ציבורי. אם הפרסום אינו נהנה
מהגנה זו, יש להמשיך ולבחון אם הפרסום מוגן בתום
ליבו של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות
בסעיף 15 לחוק במשולב עם חזקות תום הלב בסעיף
16. היה ונתברר כי הפרסום אינו נהנה מהגנת סעיף
14 און מהגנת סעיף 15, או אז עוברים לשלב הרביעי
של הסעדים".

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

בפסקה 7 הודגש כי בחינת כל אחד מהשלבים לא נעשית באופן "סטריילי" במנותק מהשלבים האחרים, כי יש יחסי גומלין בין השלבים השונים והקו התוחם ביניהם איננו חד כפי שעשוי להשתמע.

16. לבחינת ההגנות יש קשר הדוק לעוצמתו של הפרסום הפוגע. בפסקה 7 לפסק דינו של כבוד השופט עמית בפסק דין **אילנה דיינצוויין** כי ניתן לומר שיש "מקבילית כוחות" בין השלבים השונים – ככל שהביטוי או הפרסום הפוגע הוא עוצמתי יותר, כך יידרש יותר בשלב ההגנות הקבועות בסעיפים 14 – 15 לחוק ולהיפך.

ח. לשון הרע באינטרנט – הצורך בהתאמת דיני לשון הרע

17. רבות נכתב על האינטרנט כ"כיכר העיר" החדשה, שהכול שותפים לה, על היותו אמצעי דמוקרטי מובהק ועל האפשרות העומדת בפני כל אחד ליצור עיתון משלו, עיתון שהוא נטול גבולות גיאוגרפיים ולעתים נטול סינון ועריכה, ולתת בבלוג דברו. הכרה בייחודיות האינטרנט באה, למשל, לביטוי נקודתי ביחס אל התגוביות ("טוקבקים"), לגביהן אמר כבוד המשנה לנשיאה ריבלין בפסקה 15 לפסק דינו ברע"א 4447/07 **רמי מור נ' ברק אי. טי. סי. (1995) החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ** (פורסם בנבו, 25.3.10) (להלן – פסק דין **רמי מור**) את הדברים הבאים:

"חלק ניכר מהפרסומים נושא במקומותינו אופי וולגרי ובוטה, וישנו פער בולט בין הנחרצות של הדעות המבוטאות לבין התשתית התומכת בהן. כל אלה משפיעים ללא ספק גם על הערך והמשקל שניתן לייחס לרבים מפרסומי ה-instant המופיעים באינטרנט חדשות לבקרים. אולם בכל אלה אין כדי לשמוט את הערך החוקתי העומד ביסוד השיח הזה. עצם העובדה שיש מבין התגוביות שטעמן רע וניסוחן עילג בוודאי אינו מוציא אותן מתחולת הזכות החוקתית לחופש ביטוי".

וכבוד השופט רובינשטיין ציין בפסקה ס' באותופסק דין:

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

1
2 "עוד יש לזכור, כי כשם שלא כל קריאת גנאי
3 ברחובה של עיר מקימה עילת תביעה, כך אף לא כל
4 פרסום מגנה ומגונה באינטרנט מהווה עילה. רבות
5 מן התגובות באינטרנט הן דברי הבל ברמה ירודה,
6 שכל בר דעת מבין כי אין לייחס להן כל משקל,
7 וערכן "העולתי" הוא בהתאם.
8
9

10 18. הכרה בחופש הביטוי השמור לטוקבקיסט בעל לשון וולגרית ובוטה אין פרושה
11 שבאינטרנט תתאפשר "הקלות הבלתי נסבלת של הדיבה". בפסקה 18 לפסק
12 דינו של המשנה לנשיאה ריבלין בפסק דין רמי מורהוא נדרש לאופן שבו יש
13 לפרש וליישם את דיני לשון הרע במרחב הווירטואלי והתווה אבני בוחן שיש
14 בהם כדי לשקף את ההכרה בייחודיות המדיום, מצד אחד, ושמירה על הערכים
15 המוגנים בדיני איסור לשון הרע, מצד שני (אף כי הדברים לא נגעו ישירות
16 לסוגיה המרכזית שנדונה באותה פרשה):
17

18 "הזכות לשם טוב ולכבוד אינה מתאינת במרחב
19 הווירטואלי ואין להסכין עם הילכדותה ברשת. יש
20 לציין כי גם אם מתגברים על "מחסום האנונימיות"
21 ומגיעים לשלב של הגשת תביעה נגד נתבע ידוע,
22 שאלה היא האם ראוי להחיל את דיני לשון הרע
23 הקיימים על פרסומים משמיצים באינטרנט (ראו
24 למשל יובל קרניאל "אנונימיות ולשון הרע
25 באינטרנט – בין חופש ביטוי להפקרות", פורסם
26 באתר המכון הישראלי לדמוקרטיה). לטעמי,
27 נדרשת הסדרה של הנושא, אך בהיעדר עדכון ראוי
28 של דיני לשון הרע הקיימים מוטב להחילם
29 "בשינויים המתחייבים" מאשר להניח קיומה של
30 לאקונה. השינויים המתחייבים כוללים היבטים
31 שונים של הפרסום באינטרנט, ובהם: המשקל
32 המועט שניתן לעיתים קרובות להתבטאויות
33 במסגרת תגובות בכלל, ובמסגרת תגובות
34 אנונימיות בפרט; ריבוי התגובות באופן שלעיתים
35 קרובות הפרסום המשמיץ "נבלע בהמון"; והנגישות

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

של הנפגע-עצמו, ושל שוחרי טובתו, לאותם אתרים
שבהם נעשה הפרסום הכולל לשון הרע, והיכולת
לפרסם הכחשות ותגובות מתאימות ("התרופה
לדיבור הפוגע – היא דיבור נוסף" – עניין בן גביר,
פס' 17 לפסק-דין). כל אלה עשויים לעיתים
תכופות לייתר את הצורך האמיתי בקיומה של
תביעת לשון הרע, ואף להפוך את טענות הנפגע
ל"זוטי דברים".

ט. לשון הרע באינטרנט - דוגמאות מהפסיקה

19. בפסקות 48 – 49 לפסק דינו של כבוד השופט עמית בבר"ע 850/06, 1632/07 (מחוזי חי') **רמי מור נ' ברק אי. טי. סי. (1995) החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ** (פורסם בנבו, 22.4.07) נקבע כי הפרסומים נשוא בר"ע 850/06 שכללו הבעת דעה באינטרנט לגבי טיב השירות או הטיפול שניתן על ידי המבקש ("התנסיתי בטיפולו בבעייה אחרת והתאכזבתי קשות..אני נפגעת ממהיחס שלו ומהטיפול בפרט..") אינם מעלים "סיכוי טוב לתביעה" מאחר ועל פניו מדובר בדובר בהתבטאות חד פעמית של לקוח/ה מאוכזב/ת שאיננה עוצמתית או בעלת מטען שלילי במיוחד, ואילו הפרסומים באינטרנט נשוא בר"ע 1632/07, שכללו ביטויים כמו **'רמי מור שרלטן' ו'רמי מור הוא גנב'**, שנפרסו על פני שלושה חודשים ונעשו באתר מקצועי מוביל בו הקורא הסביר מייחס משקל לדברים המתפרסמים בו, נראים כפרסום החורג מהבעת דעה לגיטימית ומקימים לתובע עילת תביעה לכאורה שיש בה ממש.

20. בת"א (שלום ת"א) 19072-08 **ד"ר כנען דוד נ' וואלה תקשורת בע"מ** (פורסם בנבו, 4.7.10) נדונה תביעה בגין פרסום לשון הרע, שהגיש התובע, וטרינר העוסק אף בסחר בחתולים, נגד נתבע שרכש ממנו חתול, ופרסם הודעה ב"פורום חתולים" שבפורטל האינטרנט "וואלה", תחת הכותרת **"אזהרה ממרפאה וטרינרית - חוויה אישית"**, מאחר והוא חש מרומה מאופן ניהול המשא ומתן לרכישת החתול על ידי התובע. כבוד השופט ר' כהן קבע כי נוכח תוכנם של הביטויים אשר הוצגו כ"תחושות" ו"דעות", נוכח היותו של התובע וטרינר המציע שרות לציבור וגם אם הוא אינו דמות ציבורית "קלאסית" הרי שקיים עניין ציבורי בפרסום ביקורת על פועלו ועל עיסוקו, ובשים לב למשקל

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

שהאדם הסביר מעניק לפרסומים במסגרת פורומים באינטרנט, לחופש הביטוי ולחשיבותו של השיח הצרכני, דין התביעה להידחות.

21. בת"א (שלום חי') 27102-09-09 **דניאל ענבר נ' דורון דוכס** (פורסם בנבו, 10.6.12) נדונה תביעה שהוגשה על ידי בעלים של חברה העוסקת בלימוד גלישה וספורט ימי בעקבות שנים עשר פרסומים באתרי אינטרנט שונים אשר פרסם הנתבע ואשר, לטענת התובע, משפילים ומבזים אותו ומטרתם לפגוע בשמו הטוב, במוניטין שלו, בעסקיו ובבני משפחתו. הנתבע, שפוטר על ידי התובע בטרם פרסם, טען כי שימור החוף חשוב וכי הפרסומים נעשו בתום לב ונשענו על מידע שקיבל מפעילי איכות הסביבה, וכפעיל איכות הסביבה בעצמו, חלה עליו חובה להביא לידיעת הציבור את המידע אשר נאסף בידו. כבוד השופטת גלפז - מוקדי קבעה כי חלק מהפרסומים נעשו מתוך כוונה לבזות, לפגוע ולהשפיל את התובע, וכרוכים בהם ביטויים המייחסים לתובע עבריינות, סחטנות ופגיעה בכל אשר מסביבו כמחלה, אשר אינם מותרים מקום לספק באשר לפרשנותם ולעולם יקבלו פרשנות שלילית.

י. לשון הרע באינטרנט – אופיו של "פרסום" בעידן Web 2.0

22. ה"פוסטים" שפרסם הנתבע כללו שלושה תיאורים: (1) תיאור התובע כ"נוכל שמפיל בפח לקוחות"; (2) תיאור הנתבע כמי שזכה בפסק דין נגד התובע; (3) תיאור קשיי גביית חובו של התובע בהליכי הוצאה לפועל.

התבטאויות אלו אשר פורסמו ברשת, ובראש ובראשונה כינויו של התובע כנוכל, נועדו לפגוע בעסקו של התובע ולמנוע מאחרים להתקשר עמו. בכך, למעשה, הודה הנתבע, כמתואר בפסקה 2 לעיל.

אולם על מנת שפרסום זה יחשב כלשון הרע על פי החלופה השלישית של "לשון הרע" בסעיף 1 לחוק, אין די בכך שזו מטרתו המוצהרת של המפרסם. נדרש להוכיח כי פרסום זה "עלול – (3) לפגוע באדם ... בעסקו, במשלח ידו או במקצועו". (ההדגשה שלי – א"ג).

23. האם פרסומים אלו באינטרנט, שנועדו לשם פגיעה בעסקו של התובע, **עלולים** היו לפגוע בעסקו ?

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

1 אמנם התובע העיד כי הפרסומים גרמו לעסקו "נזק משמעותי" ("אנשים שרצו
2 לסגור איתי עסקה חיפשו את השם שלי בגוגל והחליטו לאלסגור איתי
3 עיסקה", "...אנשים שרשמו בפרסום שלו שמעולם לא יסגרו איתי עיסקה"),
4 אולם לדבריו הכלליים הללו לא נמצאו תימוכין ראיתיים. אולם התובע אינו
5 נדרש להוכיח כי הפרסומים פגעו בעסקו. די בכך כי הפרסום "עלול" לפגוע
6 בעסקו.

7
8 במישור התיאורטי, כל פרסום באינטרנט בגנות אדם, ותיאורו כנוכל, עלול
9 לפגוע בו, להשפילו בעיני הבריות ולפגוע בעסקו. כאשר פרסום כזה אינו נעשה
10 בבלוג אישי, כי אם באתרים מוכרים כ"תפוז אנשים", ובמדורים שנועדו
11 ללקוחות של עסקים כדוגמת אלו של התובע, כמו אתר "קידום אתרים בע"מ",
12 תיאור בעל העסק כ"נוכל" מגביר אף את הסיכוי להיתכנות הפגיעה. "עלול"
13 שוב אינו תיאורטי גרידא.

14
15 24. אולם הפרסומים של הנתבע ב"פוסטים" לא היו הפרסומים היחידים בשיח
16 הדיגיטלי באותם אתרים. על מנת לעמוד על מידת השפעתם ("עלול") יש
17 להכיר את מאפייניה של "כיכר העיר" בה פורסמו הדברים. לשון אחרת, יש
18 לראות את הפרסומים כחלק מהשיח ברשת בעידן "Web 2.0". בשנת 2003 טבע
19 טים אוריילי מושג זה, אשר מתייחס לדור השני של יישומים, קהילות ותקשורת
20 באינטרנט. בעוד שבתחילת שנות התשעים של המאה העשרים התבססה הרשת על
21 הצגת תכנים טקסטואלים המקושרים ביניהם, הרי בעשור הראשון של המאה
22 הנוכחית היא התפתחה לכיוון יצירת תוכן עתיר מולטימדיה, שנוצר בחלקו
23 הניכר על ידי משתמשי הקצה ומאופיין באינטראקציה חברתית. השיתופיות
24 הפכה את הרשת מ"קריאה" בלבד ל"קריאה וכתובה" עקב מעבר ממודל ההוצאה
25 לאור אל עבר ארכיטקטורה של שיתוף. היישומים בהם נוצר התוכן השיתופי
26 הינם בלוגים, רשתות חברתיות, שיתוף קובצי וידאו, אתרי עולמות וירטואליים
27 ומיזמי שיתוף הנקראים Wikis, בהם התוכן נערך על ידי הגולשים.
28 בבלוגוספירה צמחו קהילות וירטואליות רבות, להן אתרים כדוגמת אלו שבהם
29 פרסם הנתבע את הפרסומים נשוא תביעה זו. האינטראקציה בין הבלוגרים באה
30 לידי ביטוי באמצעות קישורים או תגובות. הקישורים הינם ממאפייניו החשובים
31 ביותר של האינטרנט, וחשיבותם המרכזית הינה במתן נגישות למידע נוסף.
32 המידע הנוסף, הנגיש באמצעות קישורים, ותגובות הגולשים לתכנים שבבלוגים,
33 תוארו על ידי חוקרים כרתימה של האינטליגנציה הקולקטיבית ביישומי Web
34 2.0. רתימה זו הומשלה על ידי אוריילי למעין מוח גלובאלי, וכשהרתימה

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

מתרחשת בבלוגוספירה, הוא המשילה לשיח בחלקו הקדמי של מוח זה, בו
מבוטאות המחשבות המודעות (להבדיל מהתת מודעות).

להרחבה ראו, Tim O'Reilly, *What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software*, 65 COMMUNICATION AND STRATEGIES 17, 18 (2007)

25. כאשר אנו בוחנים המושג "פרסום" ואת סעיף 1 לחוק בפריזמה הרחבה של "פרסום" באינטרנט בעידן Web 2.0, בשיח רב צדדי המאופיין בשיתופיות ובקישורים למקורות מידע רבים, יש מקום לצקת תוכן ממש, במקרה שבפנינו, לדבריהם של כבוד המשנה לנשיאה ריבלין וכבוד השופט רובינשטיין בפסק דין **רמי מור**, שהובאו לעיל. לאמור: יש להחיל באינטרנט את דיני לשון הרע ב"שינויים המתחייבים", באופן שלא כל פרסום מגנה ומגונה באינטרנט מהווה עילה לתביעה לפי החוק. באותה פרשה נאמרו הדברים ביחס לתגובות ("טוקבקים"), ולא ביחס ל"פוסטים", ולא כחלק מהשאלה המרכזית שעמדה שם לדיון. אולם, לעניות דעתי, הדברים ביטאו הכרה במאפיינים המיוחדים של התגובות, שרבים מהם זהים או דומים למאפייני ה"פוסטים". ה"שינויים המתחייבים" של החלת דיני לשון הרע באתרים בהם בוצעו הפרסומים על ידי הנתבע נובעים ממאפייני השיתופיות, האפשרות לתגובות, השימוש בקישורים, הנגישות של התובע למתן תגובתו, ולעיתים – היבלעות הפרסום המשמץ בהמון המידע.

להשקפתי, תוצאה מתבקשת מאליה ביישום דיני לשון הרע לאינטרנט בכלל, וליישומי Web 2.0 בפרט, הינה שינוי בנקודת האזון בין שתי הזכויות החוקתיות הנאבקות ביניהן. ראינו כי בפסק דין **אילנה דיינהוב** דעות שונות על ידי כבוד המשנה לנשיאה ריבלין (שסבר כי יש לייחס לעקרון חופש הביטוי משקל רב יותר) וכבוד השופט עמית (שסבר כי משקלם היחסי של ערכים אלו הינו עניין גמיש ותלוי נסיבות). סבורני כי לאור אופיו של אתר שיתופי ברשת, יישום שתי הדעות במקרים של פרסום באתר כזה מוביל למסקנה בדבר מתן משקל רב יותר לעקרון חופש הביטוי.

26. הפרסומים נשוא התביעה נעשו באתרים של "קריאה וכתיבה", הכוללים תגובות קוראים וקישורים. כפי שתואר לעיל, ל"פוסטים" של הנתבע התקבלו תגובות של גולשים. אחד מהם אף התריע בפני הנתבע על סגנונו הבוטה. התובע לא הגיב ל"פוסטים" של הנתבע, אולם הנתבע מצידו נקט בצעדים שאיפשרו לגולשים

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

1 להתוודע ל"צד השני של המטבע" – הוא פרסם את הקישור לפסק הדין בתביעה
2 החוזית באתר "תקדין", ופרסם את תוכן מכתבו של התובע אליו. לכן, יש לראות
3 בצעדים אלו של הנתבע חלק בלתי נפרד מפרסומו.
4

5 27. לנוכח הפרסומים של הנתבע, שאיפשרו אף "הצצה" אל עמדת התובע ואל פסק
6 הדין בתביעה החוזית, והיו חלק מהשיח רב ההיקף באתרים בהם בוצעו
7 הפרסומים, דומני כי אין מדובר בפרסום שעלול (באופן שאינו תיאורטי) לפגוע
8 בעסקו של התובע או שעלול להכניסו לאחת מחלופותיו האחרות של סעיף 1
9 לחוק, המגדירות מהו "לשון הרע". הפרסומים נבלעים בשיח הציבורי השיתופי,
10 הינם דעה אחת מני רבים, מידת אמיתותם נתונה לביקורת וסגנונם אינו חורג
11 מתוכן רדוד, ירוד ובוטה אשר הפך לסימן היכר של רבים מהגולשים הישראליים,
12 ב"פוסטים", בתגובות וברשתות חברתיות.
13

14 28. משהסתיים מסענו בתחנה הראשונה, אין צורך לבחון את המשכו של תרשים
15 הזרימה. כך אין צורך להידרש לשאלה האם עומדת למפרסם הגנת אמת דיברתי
16 (סעיף 14 לחוק) או הגנת תום הלב (סעיף 15 לחוק). למרות זאת, לנוכח
17 הסתמכות הנתבע על הגנות אלו, אייחד להן מלים אחדות. באשר להגנת תום
18 הלב, אומר בקצרה כי אינני סבור כי ניתן להחילה, לאור דברי הנתבע לפיהם
19 הוא פנה לפרסומים נגד התובע רק בשלב בו הוא נתקל בקשיי גבייה בתיק
20 ההוצאה לפועל. באשר להגנת "אמת דיברתי", הדברים מורכבים מעט יותר.
21
22
23
24

י. הגנת "אמת דיברתי"

25
26
27 29. בהתייחס לכל פרסומו ב"פוסטים" העלה הנתבע את טענת ההגנה של אמת
28 בפרסום המופיעה בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע. הגנה זו דורשת הוכחתם
29 של שני יסודות מצטברים: האחד, כי הפרסום המהווה לשון הרע היה אמת,
30 והשני – כי מתקיים עניין ציבורי בנוגע לאותו פרסום. להלן אבחן האם
31 הוכחה טענת הגנה זו.
32

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

30. תיאור התובע כ"נוכל" שיש להיזהר מפניו הוא הפרסום המשמעותי ביותר שנעשה על ידי הנתבע ואשר יש בו פגיעה בשמו הטוב של התובע. האם מדובר בעובדה, אשר לגרסת הנתבע הינה אמת, או שמא זו הבעת דעה ?

31. בפסקות 121 – 122 בפסק דינו של כבוד המשנה לנשיאה ריבלין בפרשת אילנה דיין נאמר:

"בעוד שפרסום עובדות אמור לשקף את המציאות האובייקטיבית כפי שהיא, אמירות בעלות ייסוד סובייקטיבי, המתארות עמדה אישית בנוגע למצב דברים מסוים, יחשבו להבעת דעה (עניין בן גביר, בפס' 12 לפסק דינה של השופטת ארבל; ע"א 9406/96 קאקיש נ' ביארס, פ"ד נג(3) 352, 358 (1999); שנהר, בעמ' 309; ד"נ חברת החשמל, בעמ' 322). הבעת דעה כוללת על פי רוב ביטויים בעלי מטען ערכי מסוים או תיאור מצב עובדתי בדרך המנוסחת כדעה (שנהר, בעמ' 309-310). לרוב, כוללת הבעת הדעה ביטויים אשר לא ניתן לסווגם כ"אמת" או "שקר". פרסום ייחשב כהבעת דעה אם האדם הסביר יבין את האמור בו כהבעת דעתו של המפרסם (ע"א חברת החשמל, בעמ' 291). סיווגו של עניין כהבעת דעה ייעשה על פי מבחני השכל הישר ועל פי כללי ההיגיון (ע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו, פ"ד מו(3) 48, 55 (1992)). הבעת דעה תהיה מוגנת על-ידי הסעיף גם כאשר מדובר בעמדה בלתי נכונה, מופרזת או קשה לשמיעה. היא מוגנת גם כאשר היא משאירה לשומעיה לקרוא לתוכה רמזים מרמזים שונים (דנ"א קראוס, בעמ' 42).

אכן, לעיתים מתקיים קושי להבחין בין דעה לעובדה. כך למשל, האם כינוי איש ציבור "נוכל" הוא קביעת עובדה או הבעת דעה? בגלל הקושי להתוות הבחנה בין הבעת דעה לבין הצהרה כוזבת נקבע בארה"ב כי אין בנמצא דבר שהוא "דעה כוזבת". "Under the First

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 12-01-54888 וקנין נ' מועלם

Amendment there is no such thing as a
false idea" (עניין Gertz הנ"ל, בעמ' 339). תהא
הדעה כוזבת כאשר תהא, תיקונה ייבוא לא כעניין
למצפונם של השופטים כי אם בדרך של תחרות עם
דעות אחרות.

הלכה פסוקה היא כי על הטוען להבעת דעה להראות
כי נתקיימה בדבריו הבחנה בין היסוד העובדתי לבין
היסוד של הבעת הדעה. ההבחנה בין עובדות לבין
הבעת הדעה צריכה להיות ברורה (ד"נ חברת החשמל,
בעמ' 350). בעבר כבר הובעה העמדה כי אי הבחנה
בין עובדות לבין הבעת דעה בכתבה לא תשלול את
תחולתה של הגנת הבעת הדעה, אם היסוד הדומיננטי
בפרסום הינו הבעת דעה; דעה זו נדחתה בדיון הנוסף
בעניין חברת החשמל (ראו ע"א חברת החשמל, בעמ'
315, 304-305).

32. הגדרת התובע כ"נוכל" איננה בגדר עובדה כלל ועיקר. זו פרשנות סובייקטיבית
של הנתבע להתנהלותו של התובע, תוך הסתמכות על פסק הדין שניתן בתביעה
החוזית. אף שמדובר בפסק דין שניתן בתיק אזרחי, ולא פלילי, ואף שבפסק
הדין נתקבלה רק אחת מתוך שתי טענות הנתבע כנגד התובע, בחר התובע
להדגיש רק את החלק המועדף עליו מתוך פסק הדין ו"להסיק" מהקביעה שם,
לפיה תובע לא הציג כל ראיה להפרכת טענת הנתבע, כי מדובר בתובע שהינו
"נוכל".

33. תיאור הנתבע את עצמו כמי שזכה בפסק דין נגד התובע אינו יכול להיכנס
להגדרת "אמת דיברתי", מאחר ובפסק הדין נדחתה אחת משתי טענותיו של
התובע. המצג שיצר הנתבע כאילו זכה בפסק הדין הינו אמת חלקית. פרסום
אמת חלקית הינו מטעה, ואין לראותו כנכלל בהגנת "אמת דיברתי". אמנם
מטבעם של פרסומים, אין נדרשת זהות מוחלטת בין מצב הדברים בפועל לבין
תוכן הפרסום, אך נדרש כי המשמעות הכללית העולה מן הפרסום והתוכן
העולה ממנו יתאמו. במקרה הנוכחי, מדובר בפער שהינו מהותי, שאינו משקף
נאמנה את תוכן פסק הדין שניתן בתביעה החוזית.

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

עם זאת, חשוב לזכור כי באחד ה"פוסטים" (ת/1) פרסם הנתבע את הקישור לאתר "תקדין" בו פורסם פסק הדין, אולם בשאר ה"פוסטים" לא חזר על כך.

34. **תיאור קשיי גביית חובו של התובע בהליכי הוצאה לפועל** (1,200 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית והוצאות משפט בסך 500 ₪) אינו עוסק בנושא אשר יש בו "עניין ציבורי", ומכאן שלא מתקיים היסוד השני הנדרש לתחולתה של הגנת האמת בפרסום. בעוד שמידע שעניינו עיסוקו של התובע תורם ליכולתו של הציבור לגבש דעה אם להיזקק לשירותיו, אין במידע על הליכי הוצאה לפועל המתנהלים נגדו לגביית חוב פעוט כדי לתרום לציבור בכל דרך שהיא.

(לסוגיה משיקה, ועניינה הוראת סעיף 11(2) לחוק הגנת הפרטיות תשמ"א – 1981 וחלוקתה אף על הליכי אכיפה המתנהלים על פי דין לשם גביית חוב מאדם ראו: ת"א 11374-09 (שלום י-ם) שאוליאן נ' עיריית ירושלים (ניתן ביום 2.5.12)).

35. העולה מכל אלה הוא שהנתבע אינו חוסה תחת ההגנה שבסעיף 14 לחוק.

י. ההכרעה

36. א. לאור האמור בפסקה 27 לעיל – הנני דוחה את התביעה.

ב. הנני מחייב את התובע לשלם לנתבע הוצאות משפט בסך 3,000 ₪.

ניתן היום, ג' טבת כסלו תשע"ג, 16 דצמבר 2012, בהעדר הצדדים.

אורי גולדקורן, שופט

בית משפט השלום בצפת

תא"מ 54888-01-12 וקנין נ' מועלם

- 1
- 2
- 3